କେ. ଏନ୍. ଗୁରୁସ୍ୱାମୀ

1954
ମେ 24

ବନାମ

ମହୀଶୂର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

[ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟଧୀଶ ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ, ମୁଖାର୍ଜୀଆ,

ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ୍, ଭଗବତୀ ଏବଂ

ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ]

ଭାରତ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 - ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ - ମହୀଶୂର ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ, 1901, ନିୟମାବଳୀ I (1 ଏବଂ 2), II (8 ଏବଂ 10) - ମଦ ଦୋକାନର ନିଲାମ - ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନିଲାମଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟକୁ ବାଦ୍ ଦିଆଗଲା - ଉପ-କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ ହେବାକୁ ଥିବା ବିକ୍ରୟ - ଏକ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ଅବକାରୀ କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାତିଲ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ - ଉପ-କମିଶନରଙ୍କୁ ନିଲାମପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ - ନିଲାମପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି - ଭୁଲ କି - ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରି କରାଯିବା ଉଚିତ କି ।

ଆବେଦନକାରୀ G ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ଉତ୍ତରଦାତା T 1953-54 ବର୍ଷ ପାଇଁ ମହୀଶୂର ରାଜ୍ୟରେ ମଦ ଚୁକ୍ତିନାମା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ମଦ ଠିକାଦାର ଥିଲେ । ମହୀଶୂର ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ, 1901 ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚୁକ୍ତିନାମା ନିଲାମ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନିଲାମ ସର୍ବାଧିକ ଥିଲା ଏବଂ ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ହୋଇଥିବା ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ନିଶ୍ଚିତକରଣ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଚତୁର୍ଥ ଉତ୍ତରଦାତା ନିଲାମରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ନିଲାମ କରିନଥିଲେ । ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେ ସିଧାସଳଖ ଅବକାରୀ କମିଶନରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ଅବକାରୀ କମିଶନର Gଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଥିବା ବିକ୍ରୟ ବାତିଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିୟମ II.10 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଅପର ବ୍ୟକ୍ତି Tଙ୍କ ନିଲାମପତ୍ରକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଖାରଜ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 133 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା ଯେ, (i) ଯେ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନିବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ଯେହେତୁ ଅବକାରୀ କମିଶନର ତାଙ୍କ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ

(ଯଦିଓ ସାମାନ୍ୟ ଅନିୟମିତ ଭାବରେ ଥିଲା କାରଣ ମାମଲାଟି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଯୁକ୍ତ ମାଧ୍ୟମରେ ପହଞ୍ଚି ନଥିଲା) ଏବଂ ଉକ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ବିକ୍ରୟକୁ ବାତିଲ କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ଥିଲା ।

(ii) ଉପ-କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା Tଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଟି ଭୁଲ ଥିଲା କାରଣ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାମଲାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ କାମଚଳା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ତତକ୍ଷଣିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଗୋପନୀୟତାରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

(iii) ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଯାହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଛି ତାହା ହେଉଛି ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ନିୟମାବଳୀରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିଲାମ ଏବଂ ନିଲାମପତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତିରୁ କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୁଏ, ସେହି ବ୍ୟତିକ୍ରମକୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ "ସୂଚିତ" ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କୌଣସି ନିମ୍ନସ୍ତରୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମନମୁଖୀ ବିବେକାଧିକାର ଉପରେ ଛାଡି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

(iv) ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା T କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚୁକ୍ତିନାମା ବାତିଲ କରିବା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶର ପ୍ରତିକାର ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ଚୁକ୍ତିନାମାର ମିଆଦ ଶେଷ ହେବାକୁ ମାତ୍ର ଚଉଦ ଦିନ ବାକି ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ମଞ୍ଜୁର ପ୍ରଭାବହୀନ ଏବଂ ଅର୍ଥହୀନ ହେବ ।

ମହୀଶୂର ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଧାରା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀ ଏହି ରାୟରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ବନାମ କେଶବ ପ୍ରସାଦ ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ([1953] S.C.R. 865) ଏବଂ ପୋଲିସ କମିଶନର, ବମ୍ବେ ବନାମ ଗୋର୍ଧନଦାସ ଭାନଜୀ ([1952] S.C.R. 135) କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 212/1953 ।

ଭାରତ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 133 (1) ଅନୁଯାୟୀ 1953 ମସିହା ଜୁଲାଇ 10 ତାରିଖର ମହୀଶୂର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 116/1953 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ଓ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ଭାରତର ଆଟର୍ଣ୍ଣି ଜେନେରାଲ ଏମ୍. ସି. ସେତଲୱାଡ (ତାଙ୍କ ସହିତ ଏଚ୍. ଜେ. ଉମ୍ରିଗର ଏବଂ ରାଜିନ୍ଦର ନାରାୟଣ*) ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 3ଙ୍କ ପାଇଁ *ମହୀଶୂରର ମହାଧିବକ୍ତା ନିଟୁର ଶ୍ରୀନିବାସ ରାଓ, (ତାଙ୍କ ସହିତ ଆର୍ ଗଣପତି ଆୟାର*) ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 4ଙ୍କ ପାଇଁ *ଏମ୍. ଏସ୍. କେ. ଆୟାଙ୍ଗର* ।

1954 ମସିହା ମେ ମାସ 24 ତାରିଖରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ବୋଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା- ଏହି ଆବେଦନରେ ଆମେ ମହୀଶୂର ରାଜ୍ୟରେ 1953-54 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏକ ମଦ ଚୁକ୍ତିନାମାର ବିକ୍ରୟ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ।

ଆବେଦନକାରୀ ଗୁରୁସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ଉତ୍ତରଦାତା ଥିମ୍ମାପ୍ପା ହେଉଛନ୍ତି ପରସ୍ପରର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ମଦ ଠିକାଦାର । ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ ସହର ଏବଂ ତାଲୁକ ପାଇଁ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ତୃତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ଡେପୁଟି କମିଶନର 27 ଏପ୍ରିଲ, 1953 ରେ ନିଲାମ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାସିକ 1,80,000 ଟଙ୍କା ନିଲାମ ଡାକ ସର୍ବାଧିକ ଥିଲା, ତେଣୁ ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଔପଚାରିକ ନିଶ୍ଚିତକରଣ ଉପରେ ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେହି ଦିନ ଆବେଦନକାରୀ 1,99,618-12-0 ଟଙ୍କା ଜମା କରିଥିଲେ ।

ଚତୁର୍ଥ ଉତ୍ତରଦାତା , ଥିମ୍ମାପ୍ପା, ନିଲାମରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ନିଲାମ ଡାକ ଦେଇ ନଥିଲେ । ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଗଚୋରରେ ସିଧାସଳଖ ଅବକାରୀ କମିଶନରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ 1,85,000 ଟଙ୍କାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । 11 ମଇ, 1953 ରେ, ଅବକାରୀ କମିଶନର ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ :

"ନିକଟରେ ହୋଇଥିବା ନିଲାମ ବିକ୍ରୟରେ ସର୍ବାଧିକ ନିଲାମ ଡାକ ହେଉଛି ପ୍ରତିମାସ ପିଛା 1,80,000 ଟଙ୍କା । ଯେହେତୁ ଶ୍ରୀ ଥିମ୍ମାପ୍ପା ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତି ମାସକୁ 1,85,000 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାରୁ, ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଛି ।

ବାଙ୍ଗାଲୋର ଜିଲ୍ଲାର ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କୁ ଅବକାରୀ ବିଶେଷାଧିକାର ବିକ୍ରୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 10 ଅନୁଯାୟୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ।"

ଶ୍ରୀ ଥିମ୍ମାପ୍ପାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିଲାମପତ୍ର ଏଠାରେ ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇଛି ।

ସେହିଦିନ ଡେପୁଟି କମିଶନର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସୂଚାଇଥିଲେ ଯେ ଅବକାରୀ କମିଶନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ବିକ୍ରୟକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଛି ଏବଂ 16 ମେ, 1953 ରେ ତାଙ୍କୁ ଅବକାରୀ କମିଶନରଙ୍କ ଆଦେଶର ଏକ ନକଲ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

1953 ମସିହା ମେ 12 ତାରିଖରେ ଡେପୁଟି କମିଶନର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ :

" ଖଜୁରୀ ତାଡି ବିକ୍ରୟ..............1953 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 27 ତାରିଖରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରତି ମାସକୁ 1,80,000 ଟଙ୍କାର ନିଲାମ ଡାକ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବିକ୍ରୟକୁ ଅବକାରୀ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବାତିଲ କରାଯାଇଛି ଯେ 1,85,000 ଟଙ୍କାର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ନିଲାମପତ୍ର ଶ୍ରୀ ଟି. ଥିମ୍ମାପ୍ପାଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତି ମାସରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

2. ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଶ୍ରୀ . ଟି. ଥିମ୍ମାପ୍ପାଙ୍କର ନିଲାମପତ୍ର... ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । "

ବିଭିନ୍ନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ବିରୋଧ ଏବଂ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ନିରର୍ଥକ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା, ତେଣୁ 19 ଜୁନ୍, 1953ରେ ଆବେଦନକାରୀ, ମହୀଶୂରସ୍ଥିତ ରାଜ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଏକ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 133 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା ଏବଂ ସେ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ 133 (1) ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏଠାକୁ ଏକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଏଠାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ।

ଏହି ମାମଲା 1901 ର ମହୀଶୂର ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 15 ଡେପୁଟି କମିଶନର ଠାରୁ ଅନୁମତି ପତ୍ର ବିନା ମଦ ବିକ୍ରୟକୁ ବାରଣ କରିଥାଏ । ଧାରା 16 ତାହା ଦର୍ଶାଏ -

"ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏପରି ସର୍ତ୍ତରେ ଏବଂ ଯେକୌଣସି ଅବଧି ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଶେଷାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଯାହା ଉପଯୁକ୍ତ ମନେହୁଏ, ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଆଇନଗତ ହେବ-

....

(2) ଖୁଚୁରା ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ

....

କୌଣସି ଦେଶୀ ମଦ.........ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ।

ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ବିଶେଷାଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କଠାରୁ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁମତିପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ଉପଯୋଗ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଧାରା 29 ସରକାରଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ନିୟମାବଳୀ ସମ୍ବଳିତ ଅଧିସୂଚନାର ଶୀର୍ଷକ ହେଉଛି -

"......ମହାମାନ୍ୟ ମହୀଶୂର ମହାରାଜାଙ୍କ ସରକାର ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରଣୟନ କରି ସନ୍ତୁଷ୍ଟତା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଯଦ୍ୱାରା ନିଶାଯୁକ୍ତ ମଦର ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟର ବିଶେଷାଧିକାରର କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରିବ ......"

ତା'ପରେ ନିୟମ I. 1 ଆସେ ।ଏହା ଏହିପରି -

"ଟିକସଯୋଗ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟର ବିଶେଷାଧିକାର ନିଲାମ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ନିକାଶ କରାଯିବ ।"

ନିୟମ I.-2 ମଧ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ । ଏହା ଦର୍ଶାଏ -

"ଯେଉଁ ମାମଲାରେ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟର ଅଧିକାରକୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଲାମପତ୍ରର ଆହ୍ୱାନ କରି ନିକାଶ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥାନ୍ତି, ସେପରି ମାମଲାରେ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ

ପାଇବା ପରେ, ଅବକାରୀ କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମହୀଶୂର ରାଜପତ୍ରର ତିନୋଟି କ୍ରମାଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହା ପାଇଁ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରାଯିବ ।"

"ତା 'ପରେ ନିଲାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେକ ନିୟମ ଅନୁସରଣ କରେ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ନିୟମ II.8କୁ ଆମେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ସୂଚାଇଥାଏ-

"ସର୍ବାଧିକ ନିଲାମଦାତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଦୋକାନଗୁଡ଼ିକ ନିଲାମ କରାଯିବ, କିନ୍ତୁ ବିକ୍ରୟ ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ନିଶ୍ଚିତକରଣ ଉପରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ, ଯିଏ ତାଙ୍କ ବିବେଚନା ଅନୁଯାୟୀ ଯେକୌଣସି ନିଲାମ ଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇବେ । ଏପରି ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ନିଶ୍ଚିତକରଣ ନିଲାମର ସ୍ୱୀକୃତି ସହିତ ସମତୁଲ୍ୟ ହେବ, ଯଦି ବିଶେଷ କାରଣ ପାଇଁ ଅବକାରୀ କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇ ନଥାଏ ......" ।

ଶେଷରେ ଆମେ ନିୟମ II, 10କୁ ଆସିଥାଉ । ଏହା ଏହିପରି ଦର୍ଶାଏ :

"ପ୍ରଥମ ନିଲାମରେ ବିକ୍ରି ନ ହୋଇଥିବା ଦୋକାନ କିମ୍ବା ଦୋକାନ, ଯାହାର ବିକ୍ରୟ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବାତିଲ ହୋଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସାଧାରଣତଃ ପୁନଃନିଲାମ କିମ୍ବା ନିଲାମପତ୍ର ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ବିବେକାଧିକାର ଅନୁଯାୟୀ ପରେ ନିକାଶ କରାଯିବ ।"

ଏହି ଅଦାଲତରେ *ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ବନାମ. କେଶବ ପ୍ରସାଦ ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* (1)ରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲେ - ଏକ ମତ୍ସ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ମାମଲା - ଏହି ଅନୁମତିପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରି ରାଜସ୍ୱର ଏକ ଲାଭଜନକ ଉତ୍ସ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଯାହା ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନିରଙ୍କୁଶ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ବିଚାର ଉପରେ ନ ଛାଡିବା ବୁଦ୍ଧିମାନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିଛନ୍ତି; ଏହି ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ବ୍ୟବସାୟର ଅନୁମତିପତ୍ରକୁ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି; ଅଧିନିୟମ ପାରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ବିସ୍ତୃତ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ଏହା ପଛରେ ଏକ ନୀତି ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ସମାନ ଭାବରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ଲଗାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ସରକାର କିମ୍ବା ଏହାର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ନିୟମାବଳୀ ଉଭୟ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ସମାନ ବିଷୟକୁ ବାନ୍ଧି ରଖିଥାଏ ।

(1) ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 176/1952

ଏହି ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ମହୀଶୂର ରାଜ୍ୟରେ ମଦର ଅନୁମତିପତ୍ର କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପାୟରେ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବେକାଧିକାରକୁ ବିଧାନ ଏବଂ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା କଡାକଡି ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ ।

ନିୟମ I. 1 ଦୁଇଟି ବିକଳ୍ପ ପ୍ରଦାନ କରେ : ଅନୁମତିପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ନିଲାମ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା "ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା" ବିକ୍ରୟ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ନୁହେଁ ଯାହା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଇଚ୍ଛା କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଏହା ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ବରଂ ଏପରି ଅନ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ କରାଯାଇପାରେ । ଅଧିସୂଚନାଟି ମୂଳତଃ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଏହାର ଯଥାର୍ଥ କାରଣ ପାଇଁ: ଏଗୁଡ଼ିକ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଯୋଗୁଁ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତେଣୁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ରାଜପତ୍ରରେ ସାର୍ବଜନୀନ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା କ'ଣ ହୋଇଥାଏ ତାହା ସମସ୍ତେ ଜାଣିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଏହାକୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ଛାଡିଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ନିୟମ I. 2 "ଅନ୍ୟଥା"ର ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏକୁ ସୂଚିତ କରେ : "ଅନ୍ୟଥା"ର ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ନିଲାମପତ୍ର ଜାରି କରାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ତାହା ମନୋନୀତ ହୁଏ, ତେବେ ଆଉ ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଜାଲିଆତି ହୋଇଥାଏ । ମହୀଶୂର ରାଜପତ୍ର ଅତି କମରେ ତିନୋଟି କ୍ରମାଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରକାଶନ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଲାମପତ୍ର ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହା ସହିତ ପ୍ରଥମେ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ହାସଲ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ନିୟମର ଯତ୍ନଶୀଳ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଆମକୁ ଏହି ଧାରଣାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରେ ଯେ ଜଣେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଏହାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରେ ।

କିନ୍ତୁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ନିଲାମ ଏବଂ ନିଲାମପତ୍ର ପଦ୍ଧତି ସହିତ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ ନୁହଁନ୍ତି; ଏହା ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ପାଇଁ ଅବାଞ୍ଛିତ ହୋଇପାରେ, ପରିସ୍ଥିତିର ଜରୁରତା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ; କିମ୍ବା ସେମାନେ ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ ନିୟମ I. 2 ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି । ନିୟମ I. 1 ଅନୁସାରେ ସେମାନଙ୍କର ଏକ ବିବେକାଧିକାର ରହିଛି ଏବଂ "ଅନ୍ୟଥା" କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ସେମାନେ ତାହା କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ମହୀଶୂର ଏବଂ ତା'ପରେ ନିୟମ I. 1 ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ସରକାରୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ "ଅନ୍ୟଥା" କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ ସୂଚନା ଏବଂ ପ୍ରଚାର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଜରୁରୀ । ଏହି ରାଜପତ୍ର ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ

ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ରାଜପତ୍ରର ଏକ ବିଶେଷ ସଂସ୍କରଣ ଗୋଟିଏ ଦିନର ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ପ୍ରକାଶିତ କରାଯାଇପାରିବ, ତେଣୁ ଏହି ମାମଲାର ତ୍ୱରିତତା ନିୟମାବଳୀକୁ ଏଡ଼ାଇ ଯିବାର କୌଣସି ପ୍ରକୃତ କାରଣ ନୁହେଁ । ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଯାହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛି ତାହା ହେଉଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ନିୟମରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ନିଲାମ ଏବଂ ନିଲାମପତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀରୁ ବିଚ୍ୟୁତି ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ବିଚ୍ୟୁତିକୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ "ସୂଚିତ" କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କୌଣସି ନିମ୍ନସ୍ତରୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ବିଚାର ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ନିୟମ I. 1 ର "ଅନ୍ୟଥା" ଅଂଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ରାଜପତ୍ରରେ କୌଣସି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇନାହିଁ, କିମ୍ବା ନିୟମ I. 2 ଅନୁମତି ଦେଇଥିବା ଏକମାତ୍ର ଉପାୟରେ ନିଲାମପତ୍ରର ଆବଶ୍ୟକତା କରାଯାଇନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମକୁ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ ବିକ୍ରୟ ପଦ୍ଧତି, ଯଥା ସାର୍ବଜନୀନ ନିଲାମ ସହିତ ବାକି ରହିଛି ।

ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ 27 ଏପ୍ରିଲ, 1953 ରେ ନିଲାମ କରାଯାଇଥିଲା; ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ 1,80,000 ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଲାମ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହା ସର୍ବାଧିକ ନିଲାମ ଥିଲା; ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାହା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନଥିଲା କାରଣ ନିୟମ II.8 ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ନିଶ୍ଚିତକରଣର ବିଷୟ ଥିଲା, ଯାହାଙ୍କୁ ଏକ ନିଲାମପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି । ଡେପୁଟି କମିଶନର ତାଙ୍କର ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଇନଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସେ ତାଙ୍କ ବିବେକାଧିକାର ସମାନ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ମାମଲାରେ ଏହାକୁ ଏକ ଅନିୟମିତତା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ କାରଣ ଯଦିଓ ଏହି ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ତେବେ "ବିଶେଷ କାରଣ" ପାଇଁ ଅବକାରୀ କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସମୀକ୍ଷାର ବିଷୟ ଥିଲା । ସେହି ତଥ୍ୟ ଏହି ମାମଲାକୁ ପୋଲିସ କମିଶନର, *ବମ୍ବେ ବନାମ ଗୋର୍ଧନଦାସ ଭଞ୍ଜି (1)* ଠାରୁ ଭିନ୍ନ କରିଥାଏ ।

(1) [1952] S.C.R. 135.

ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବକାରୀ କମିଶନର ତାଙ୍କ କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ : ଏହା ସାମାନ୍ୟ ଅନିୟମିତ ଭାବରେ ସତ୍ୟ କାରଣ ମାମଲାଟି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଯୁକ୍ତ ମାଧ୍ୟମରେ ପହଞ୍ଚି ନଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଏଥିପାଇଁ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ନାହିଁ ।

ଏହି ମାମଲାର ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ ସେଠାରେ ରହିଛି ଏବଂ ଯେହେତୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନୁହେଁ, ତେଣୁ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟଥା ବୈଧ ଥିବା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରର ପ୍ରୟୋଗରେ କେବଳ ଏକ ବୈଷୟିକ ତ୍ରୁଟି ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଅବକାରୀ କମିଶନର ଏକ ଆଇନ ଅଦାଲତ ନଥିଲେ ଯାହାର ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ଆବେଦନ ଦାଖଲ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲା । ଏହି ବିକ୍ରୟକୁ ବାତିଲ କରିଦିଆଗଲା ଏବଂ ଏକ କାରଣ ଦିଆଗଲା ଏବଂ ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ସରକାରଙ୍କୁ ମାସିକ ଅତିରିକ୍ତ 5 ହଜାର ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ମିଳିବା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଏକ ଉଚିତ୍ କାରଣ । ତେଣୁ ବାତିଲକରଣ ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ଏବଂ ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀ କେବଳ ଏହି ସତ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତିପତ୍ରର କୌଣସି ଅଧିକାର ପାଇନଥିଲେ ଯେ ଚୁକ୍ତିନାମା ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବାଦ୍ ଦିଆଗଲା (ସ୍ୱୀକୃତି ମଞ୍ଜୁରୀ ଅଧୀନରେ), 1953-54 ପାଇଁ ଅନୁମତିପତ୍ରର ଅଧିକାରକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିକାରକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଥିମ୍ମାପ୍ପାଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତିନାମା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଛୁ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଡେପୁଟି କମିଶନର ତାଙ୍କ କ୍ଷମତାର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ କାରଣ ନିୟମ II. 10 ତାଙ୍କୁ ପୁନଃନିଲାମ କିମ୍ବା "ଅନ୍ୟଥା" କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବେକାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ "ଅନ୍ୟଥା" ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଯାଇ ନାହିଁ। ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ନିୟମ II. 10 ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ; ସେମାନଙ୍କୁ ନିୟମ I. 2 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ନିଲାମ କିମ୍ବା ନିଲାମପତ୍ରର ନିବେଦନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, କିମ୍ବା ଏପରି ଅନ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ଯାହା ଯଥାସମ୍ଭବ ସୂଚିତ କରାଯାଇପାରେ; କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ଥରେ ନିଲାମ ହେଲେ ଏବଂ ନିୟମ II. 8 ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ବାତିଲ କରାଯାଏ, ତେବେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ଆଉ କୌଣସି ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅବାଧ ବିବେକାଧିକାର ଥାଏ । ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପରିସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଏକ କାରଣ ଭାବରେ ଆଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଛି ।

ଆମେ ସହମତ ହେବାକୁ ଅସମର୍ଥ । ସମାନ ନିୟମାବଳୀର ସମାନ ଧାରାରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସମାନ ଶବ୍ଦକୁ ସମାନ ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ବିପରୀତ ସୂଚାଇବା ପାଇଁ କିଛି ନଥାଏ । ନିୟମ I. 1.ରେ " ଅନ୍ୟଥା " ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟବସ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି । ନିୟମ II 10.ରେ ଏହାକୁ ସମାନ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆମ ମତରେ, ଏହା ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ନୀତିର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯିବ ଯାହା ହେଉଛି ରାଜ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ ଉପରେ ଏପରି ପରିଣାମଦାୟକ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ମନଇଚ୍ଛା ଏବଂ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଗୋପନୀୟତାରେ ପରିଚାଳନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉ ନା କାହିଁକି, ତାହା ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ହେଉ, ଯାହା କି ସମାନ ଭାବେ ପ୍ରଚାରିତ ହେବ ଏବଂ ସମାନ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଏବଂ ଯାହା ବିଷୟରେ ସାଧାରଣ ଜନତା ମଧ୍ୟ ସମାନ ଭାବେ ଅବଗତ ହେବେ । ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାମଲାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ତତକ୍ଷଣତା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ଥିମ୍ମାପ୍ପାଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତିନାମା ମଞ୍ଜୁର କରିବା ଅନୁଚିତ୍ ଥିଲା ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଆବେଦନକାରୀ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହା ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ କି । ଆମ ମତରେ, ସେ ଏକ ସାଧାରଣ ମାମଲାରେ ଏହା କରିପାରିଥାନ୍ତେ । ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଚୁକ୍ତିରେ ଆଗ୍ରହୀ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭଳି ସମାନ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ସମାନ ସୁଯୋଗ ପାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ରହିଛି । ଏଠାରେ ଆମେ ଥିମ୍ମାପ୍ପାଙ୍କୁ ଦେଖୁଛୁ ଯିଏ ନିଲାମରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ଏବଂ ନିଲାମରେ ନିଲାମ କରିନଥିଲେ - ଯଦି ସେ ନିଲାମ କରିଥାନ୍ତେ ତେବେ କିଛି ଫରକ ପଡିନଥାନ୍ତା, କାରଣ ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ସେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରିନଥିଲେ । ଯଦି ସେ ଏପରି କରିଥାଆନ୍ତେ ତେବେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ନିଜେ ନିଜର ନିଲାମ ଡାକ ଦାଖଲ କରିଥାଆନ୍ତେ । ଏଠାରେ ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇନଥିଲା କାରଣ କୌଣସି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ନଥିଲା ଏବଂ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତର ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଆଗ୍ରହୀ ଏବଂ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଭାଗ ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିବାରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଗୋପନୀୟ ପଦ୍ଧତି ଅଯୌକ୍ତିକ ଅଟେ ।ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବ୍ୟତୀତ, ଏହାଦ୍ୱାରା ହିଁ ଏହି ମାମଲାରେ ରାଜ୍ୟକୁ କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା କାରଣ, ଯେପରି ଆମେ ଦର୍ଶାଇଛୁ, ବାସ୍ତବରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଆଜ୍ଞାଦେଶକୁ ଏତେ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ ଅନୁସରଣ କରିବାର ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ସେ ଅଧିକ ନିଲାମ ଡାକ ଦାଖଲ କରିଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ଆହୁରି ଗଭୀର ଚିନ୍ତାଧାରା ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ଯଥା, ପକ୍ଷପାତିତାର ଦୂରୀକରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଜନ

ତୋଷଣ ଓ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରର ଉଚ୍ଛେଦ: ଆମେ ଏଠାରେ ଏହା ଘଟିଲା ବୋଲି କହୁନାହୁଁ, କିନ୍ତୁ ଯାହା ଘଟିଲା ତାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ଦ୍ୱାରା ସେହି ଅସତ୍ କର୍ମ ପାଇଁ ଦ୍ୱାର ଖୋଲା ଛାଡିଦେବ, ଯାହାକୁ କି ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ନିଜର ବିଜ୍ଞତାରେ ଏଡ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ଏସବୁ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ନୀତିର ଏକ ଭାଗ ଏବଂ ଅଂଶବିଶେଷ । ଏହାର କୌଣସିଟିକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମେ ସାଧାରଣତଃ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସେ ଚାହୁଁଥିବା ଆଜ୍ଞାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଆନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ, ଏହି ମାମଲା ଆମ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯେତିକି ସମୟ ଲାଗିଥିଲା(ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ପରିଣାମ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଦୋଷ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ, କାରଣ ସେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି), ଚୁକ୍ତିନାମାର ଆଉ ମାତ୍ର କେବଳ ଗୋଟିଏ ଚଉଦ ଦିନ ବାକି ଅଛି । ଆମକୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ଚୁକ୍ତିନାମାର ଅବକାରୀ ବର୍ଷ (1953-54) ଜୁନ୍ ମାସର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ସମାପ୍ତ ହେଉଛି । ତେଣୁ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ପ୍ରଭାବହୀନ ହେବ ଏବଂ ଯେହେତୁ ଅର୍ଥହୀନ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରି କରିବା ଆମର କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି ନୁହେଁ, ତେଣୁ ଆମେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଆଇନର ବୟାନ ସହିତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ଯେହେତୁ ସେ ବାସ୍ତବରେ ତାଙ୍କ ମାମଲା ଜିତିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଦାୟୀ ନ ଥିବା ପରିସ୍ଥିତି କାରଣରୁ ତାଙ୍କ ବିଜୟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଫଳ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି, ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ଯେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା, ମହୀଶୂର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ଉତ୍ତରଦାତା, ଥିମ୍ମାପ୍ପା, ଏଠାରେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ । ଅନ୍ୟ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ନିଜ ଖର୍ଚ୍ଚ ନିଜେ ବହନ କରିବେ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।